

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024-/2027
(skrajne daty)

Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	<i>Historia i współczesność teorii spiskowych</i>
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego
Kierunek studiów	Komunikacja międzykulturowa
Poziom studiów	I-go stopnia
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok II, semestr III
Rodzaj przedmiotu	fakultatywny
Język wykładowy	Język polski
Koordinator	Dr Marek Bosak
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr Marek Bosak

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykt.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
III	30	-	-	-	-	-	-	-	3

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Zo

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

--

Student powinien dysponować wiedzą i umiejętnościami zdobytymi w pierwszych trzech semestrach studiów oraz posiadać ogólną orientację w bieżących wydarzeniach polityki krajowej i międzynarodowej

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Celem przedmiotu jest zapoznanie słuchaczy z teoretycznymi ujęciami teorii spiskowej funkcjonującymi w literaturze przedmiotu.
C ₂	Zajęcia powinny dostarczyć słuchaczom narzędzi teoretycznych dzięki którym będą oni w stanie rozpoznawać teorie spiskowe i dostrzegać zawarte w nich zabiegi mające na celu manipulowanie ludzkim zachowaniem.
C ₃	Student powinien w trakcie kursu zapoznać się z historycznymi i współczesnymi przykładami teorii spiskowych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
	WIEDZA: ABSOLWENT ZNA I ROZUMIE	
EK_1	metody analizy i interpretacji różnych wytworów kultury, ze szczególnym uwzględnieniem teorii spiskowych; absolwent rozumie istotę takich metod jak racjonalna rekonstrukcja, analiza krytyczna, metoda hermeneutyczna, historyczna, porównawcza, strukturalna, fenomenologiczna, semiotyczna	K_Wo6
EK_2	historyczne zmiany instytucji społeczno-kulturowych, umożliwiające zrozumienie oraz analizę teorii spiskowych czasów minionych	K_W11
EK_3	normy i reguły (prawne, organizacyjne, moralne, etyczne) organizujące struktury i instytucje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem zasad legitymizowania i przekazywania władzy oraz systemów wartości budujących środowisko umożliwiające funkcjonowanie teorii spiskowych	K_W12
	UMIEJĘTNOŚCI: ABSOLWENT POTRAFI	
EK_4	posługując się właściwymi ujęciami teoretycznym rozpoznać, zinterpretować i analizować krytycznie teorie	K_Uo3

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

	spiskowe i określić ich rangę w procesie komunikacji międzykulturowej	
EK_5	prawidłowo interpretować źródła procesów prowadzących do powstawania i rozwoju teorii spiskowych, interpretować przebieg tych procesów oraz dostrzegać ich wpływ na zjawiska społeczno-kulturowe (polityczne, prawne, gospodarcze) w zakresie komunikacji międzykulturowej	K_Uo4
EK_6	merytorycznie argumentować z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułować własne wnioski odnośnie teorii spiskowych	K_Uo6
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE: JEST GOTÓW DO:	
EK_7	krytycznej oceny posiadanej przez siebie wiedzy na temat teorii spiskowych, przyjmowania nowych idei na temat ich interpretacji, zmiany opinii w świetle dostępnych nowych argumentów	K_Ko1
EK_8	prawidłowego określania celów analizy i interpretacji teorii spiskowych oraz metod osiągania zakładanych przez siebie celów, w razie potrzeby korzystając z pomocy ekspertów.	K_Ko2

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Spisek a teoria spiskowa
Teorie spiskowe i ich charakterystyka
Typologie i stratyfikacje teorii spiskowych
Mit i myślenie mityczne a teorie spiskowe
Spiskowe interpretacje dziejów a polityka historyczna i historia jako nauka
Mentalność spiskowa
Kultura konspiracji a teorie spiskowe
Polityczna paranoja a teoria spisku
Teoria spiskowa jako narzędzie walki politycznej
Propaganda a teorie spiskowe
Manipulacja w teorii spiskowej
Historyczne przykłady teorii spiskowych
Współczesne teorie spiskowe – analiza przypadków
Etyczny wymiar teorii spiskowych

B. Problematyka ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów, zajęć praktycznych

Nie dotyczy

3.4 Metody dydaktyczne

Np.:

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość

Laboratorium: wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń

wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	esej; obserwacja w trakcie zajęć	w.
EK_02	esej; obserwacja w trakcie zajęć	w.
EK_03	esej; obserwacja w trakcie zajęć	w.
EK_04	esej; obserwacja w trakcie zajęć	w.
EK_05	esej; obserwacja w trakcie zajęć	w.
EK_06	esej; obserwacja w trakcie zajęć	w.
EK_07	esej; obserwacja w trakcie zajęć	w.
EK_08	esej; obserwacja w trakcie zajęć	w.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

<p>Warunkiem zaliczenia jest uczestnictwo w wykładach oraz uzyskanie pozytywnej oceny z eseju. W razie usprawiedliwionej nieobecności student otrzymuje literaturę do opracowania a problematyka zajęć omawiana jest podczas konsultacji. Ocena eseju: w przypadku oceny formalnej strony pracy pisemnej brane są pod uwagę cechy takie jak np. poprawność formatowania tekstu, poprawność wykonania odnośników; poprawność wykonania bibliografii, zgodność tytułu z zawartością wypowiedzi pisemnej, umiejętność logicznej i spójnej argumentacji (logika wyводу). W przypadku oceny zawartości treściowej wypowiedzi bierze się pod uwagę sposób posługiwania się użytymi w tekście pojęciami (poprawny / niepoprawny), poprawność budowania interpretacji, zakres poruszanych problemów (zbyt wąski/ odpowiedni dla danego tematu / zbyt szeroki), zakres wykorzystanej literatury źródłowej i opracowań.</p>

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	30

Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	50
SUMA GODZIN	72
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Zdybel L., *Idea spisku i teorie spiskowe w świetle analiz krytycznych i badań historycznych*, Wyd. UMCS, Lublin 2002. (fragm.)
- Czech F. (red.) *Struktura teorii spiskowych*, Nomos, Kraków 2014.
- Michalkiewicz S. *Teoria spiskowa*, Wyd. Von Borowiecky, Radzymin 2014.
- Karwat M., *Sztuka manipulacji politycznej*, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 1998.
- Cassirer E., *Mit Państwa*, Wydaw. IFiS PAN, Warszawa 2006. (fragm.)
- Bąkowicz K., *Fake news : produkt medialny czasów postprawdy*, Oficyna wydawnicza Aspra -JR, Warszawa 2020.

Literatura uzupełniająca:

Hartley G., Karinach M., *Podręcznik Manipulacji*, dostępne wydania.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej